

Osvětlování architektonických dominant v krajině

Jeník Hollan, Hvězdárna a planetárium M. Koperníka v Brně

2004

Osvětlení solitérní budovy

– velká změna přírodního nočního prostředí

Tma: základní atribut noci

Část první: přehled jejího znečišťování a ochrany

Znečištění nočního prostředí

uměle přidaným světlem:

jediné znečištění, které dosud rychle roste.

Růst by měl být zastaven a obrácen v pokles, abychom se dostali na udržitelnou cestu.

Podobnosti s emisemi fosilního uhlíku.

Oba polutanty byly považovány před 30 lety za neškodné, oba jsou velmi nebezpečné.

Řešení: přestat plýtvat, začít se chovat odpovědně

Základní pravidla pro budoucnost by měla být v zákoně:

- Nesvítit vodorovně a nahoru
- Používat jen tolik světla, kolik vyžadují bezpečnostní normy, a ne více než 1 nit nebo 10 luxů v ostatních případech
- Zajistit, že se množství světla dá během noci podstatně snížit
- Stanovit limit pro jas reklam
- Zvláště zranitelné lokality chránit provizorními opatřeními ihned
- Umožnit obcím, aby mohly napravit i dnešní stav

Výjimky:

dopravní signály,

krátkodobé svícení,

slabé zdroje (nanejvýš zářivky do 23 W, žárovky do 100 W)

Dobrá zkušenost z Lombardie od roku 2000

Tlumení světelných zdrojů
(dobrý příklad z Brna)

Kdo má námitky?

Nemoci (rakoviny, obezita), tma a spánek

Příroda, oslnění, svícení na cizí pozemky

PARK HOURS
OPEN FROM:
SUNRISE UNTIL
1/2 HOUR AFTER
SUNSET

**NO
TRESPASSING
AT OTHER
TIMES**

Dopady nedbalého svícení (2003, tisíc osob z celé ČR)

- decimované počty hmyzu aktivního v noci (s dopady na celé ekosystémy),
- poruchy spánku u půl miliónu osob, působené venkovním osvětlením jako jednou ze dvou hlavních subjektivně udávaných příčin,
- nežádoucí, nedostatečně potlačené světlo do ložnic, postihující dalšího třičtvrtě miliónu lidí,
- potřebu nočního zatemňování ložnic, které jako dostatečně účinné používají další dva milióny osob,
- běžné oslňování stálým osvětlením, které ve venkovním prostředí zažívá několik miliónů osob,
- vizuální náhrada skutečné noční krajiny spoustou lamp, kterou jako nežádoucí pociťují čtyři milióny lidí,
- silně snížená viditelnost hvězd vinou oslnění, která vadí rovněž čtyřem miliónům obyvatel,

- světlé noční nebe i v místech, kde nic neoslňuje, což vadí dvěma a půl miliónu Čechů.

Část druhá: osvětlování pro ozdobu

Světýlka pro radost

Světlo jako scénický prostředek

Slova v tichu, dobrý a špatný učitel.
Obdobně světlo v šeru.

První krok: odstranit rušivé světlo

Kolik světla nového, kam, kdy a proč vůbec. Kdy je tma lepší.
Večery všední a slavnostní. Ohňostroje a vánoční stromek.

Příklady z Londýna

z Telče

z Olomouce

z Brna

Co dokáže technika a co vlastně chtít

Noc je dobrá a pěkná věc.

Tu a tam ji lze občas zkrášlit,
pokud ji tím ale mnohem víc nepokazíme.

<http://svetlo.astro.cz>

<http://www.veronica.cz/noc>